

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I'R:	PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	21 TACHWEDD, 2016 28 TACHWEDD 2016
PWNC:	MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, CHWARTER 2 2016/17
DEILYDD (ION) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD HE JONES
PENNAETH GWASANAETH:	MARC JONES
AWDUR YR ADRODDIAD:	CLAIRE KLIMASZEWSKI
FFÔN:	01248 751865
E-BOST:	ClaireKlimaszewski@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	d / b

A - Argymhelliad / Argymhellion a Rheswm / Rhesymau

1. Ym mis Mawrth 2016, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2016/17 gyda gwariant gwasanaeth net o £124.037m i'w gyllido o incwm y Dreth Gyngor, Trethi Annomestig Cenedlaethol a grantiau cyffredinol.
2. Yng nghyllideb 2016/17, roedd angen gwneud arbedion gwerth £3.46m. Mae'r rhain wedi cael eu hymgorffori yng nghyllidebau'r gwasanaethau unigol ac mae llwyddiant neu fethiant i gyflawni'r rhain wedi cael eu hadlewyrchu yn y tan / gorwariant a ddangosir.
3. Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar gyfer ail chwarter y flwyddyn ariannol, sy'n berthnasol i'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2016 a 30 Medi 2016. Hefyd, ceir crynodeb o'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn gyfan.
4. Y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragamcenir ar gyfer 2016/17, gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a chronfa'r Dreth Gyngor, yw gorwariant o £660k. Mae hyn yn cyfateb i 0.53% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2016/17.
5. **Argymhellir bod: -**
 - (i) Y sefyllfa mewn perthynas â pherfformiad ariannol hyd yma yn cael ei nodi;
 - (ii) Y Swyddog Adran 151 yn cael caniatâd i gyfalafu costau tâl cyfartal os bydd Llywodraeth Cymru yn cymeradwyo cyfarwyddyd cyfalafu ar gyfer tâl cyfartal.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a / neu ddewis yr opsiwn hwn?

d / b

C - Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn yn cael ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	31 Hydref, 2016
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol – Adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	I'w gadarnhau
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Craffu	Dim argymhelliad – nodi cynwys yr adroddiad
8	Aelodau lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall / au	
E - Risgiau ac unrhyw liniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrth-dlodi	
3	Troseddau ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniadau	
7	Arall	
F - Atodiadau:		
<ul style="list-style-type: none"> • Atodiad A - Adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw - Chwarter 2, 2016/17 • Atodiad B - Tabl o'r Alldro Refeniw rhagamcanedig ar gyfer 2016/17, Chwarter 2 • Atodiad C - Crynodeb o'r Cyllidebau Wrth Gefn 2016/17 • Atodiad Ch - Crynodeb o'r Perfformiad Ariannol a Ragamcenerir o ran Cyflawni Arbedion Cyllidebol 2016/17 		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Cyllideb Refeniw 2016/17 (fel y cafodd ei hargymell gan y Pwyllgor hwn ar 1 Mawrth 2016 a'i mabwysiadu gan y Cyngor Sir ar 9 Mawrth 2016).		

MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW - CHWARTER 2, 2016/17

1. Balans Cyffredinol – Sefyllfa Agoriadol

- 1.1 Mae'r alldro dros dro ar gyfer 2015/16 wedi arwain at falansau cyffredinol o £8.412m ar gychwyn y flwyddyn ariannol bresenol, sefyllfa iachach na'r disgwyliad. Gydag addasiadau cyfrifo terfynol, gwelwyd cynnydd o £474k yn y gronfa gyffredinol. Felly, roedd balans y gronfa gyffredinol ar 1 Ebrill 2016 yn £8.886m. Mae £1m o'r swm hwn wedi cael ei ddyrannu i gronfa prosiect gwella fel y cymeradwywyd gan y Pwyllgor Gwaith ar 1 Mawrth 2016. Mae hyn yn gostwng y balans i £7.886m. Fodd bynnag, yn erbyn y balans hwn o £7.886m, mae angen caniatáu ar gyfer ymrwymiad posibl a fydd o leiaf £2.150m i setlo hawliadau cyflog cyfartal gweddilliol, sy'n gostwng lefel y cronfeydd wrth gefn heb eu hymrwymo i £5.736m, sydd £736k yn uwch na'r rheol fras o £5m. Mae'r Cyngor yn ymdrechu i sicrhau cytundeb gan Lywodraeth Cymru a fyddai'n caniatáu i'r Cyngor drin y gwariant fel gwariant cyfalaf a fyddai'n codi tâl ar y gost i'r gyllideb refeniw dros nifer o flynyddoedd. Os bydd yn llwyddo, mae'n golygu y bydd y £2.15m yn dod yn gyllideb sydd heb ei hymrwymo ac yn cael ei hychwanegu'n ôl i'r gronfa wrth gefn gyffredinol sydd ar gael i'r Cyngor.

2. Perfformiad Ariannol Rhagamcanedig fesul Gwasanaeth

- 2.1 Mae manylion perfformiad ariannol pob gwasanaeth ar gyfer y cyfnod a'r sefyllfa alldro a ragamcener ar gyfer pob un yn cael eu nodi yn Atodiad B. Rhagwelir gorwariant o £801k (0.74%) ar wasanaethau ar 31 Mawrth 2017. Fodd bynnag, yn achos Cyllid Corfforaethol, rhagwelir tanwariant o £0.339m (2.23%) sy'n gwrthbwysu rhan o'r gorwariant a ragwelir ar wasanaethau. Yn ogystal, rhagwelir diffyg o £198k o ran casglu'r Dreth Gyngor. Rhagwelir y bydd gorwariant o £660k (0.53%) ar refeniw yn 2016/17. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r amrywiadau sylweddol (£100k neu uwch):-

Crynodeb o'r amrywiadau a ragwelir ar 31 Mawrth 2017 yn seiliedig ar wybodaeth ariannol ar 30 Medi 2016	
	(Tan) / Gorwariant £ 000
Dysgu Gydol Oes	114
Gofal Cymdeithasol i Blant	683
Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion	143
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	(170)
Gwasanaethau Eiddo	(115)
Gwastraff	145
Rheolaeth gorfforaethol	(100)
Adnoddau	131
Cyllid Corfforaethol	(339)
Casglu'r Dreth Gyngor	198
Arall (cyfanswm yr amrywiadau sy'n is na £100k)	(30)
Gor/(Tan)wariant Net ar wasanaethau	660

3. Eglurhad o'r Amrywiadau sylweddol

3.1 Dysgu Gydol Oes

3.1.1 Addysg Ganolog

3.1.1.1 Roedd gwariant y gwasanaeth £145k (12.6%) yn uwch na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd chwarter 2. Rhagwelir y bydd y gwasanaeth yn gorwario gan £167k (1.84%) ym mlwyddyn ariannol 2016/17. Mae'r sefyllfa wedi gwaethygu o gymharu â'r tanwariant o £16k yr adroddwyd arno yn Chwarter 1. Mae'r gorwariant a ragwelir i'w briodoli'n bennaf i'r cynnydd yn y costau cludiant ysgol rhagamcanedig a rhagwelir y bydd gorwariant o £199k. Mae yna hefyd nifer o fân or/tanwariannau eraill sy'n gwrthbwysu. Derbyniwyd bid buddsoddi i arbed gan y gwasanaeth i fuddsoddi yn y System One Management a fydd yn helpu i leihau costau cludiant ysgol (taxis) o 2017/18. Mae'r holl arbedion effeithlonrwydd ar gyfer 2016/17 ar darged i'w cyflawni.

3.1.2 Diwylliant

3.1.2.1 Roedd gwariant y gwasanaeth hwn £64k (8.2%) yn is na'r gyllideb broffiliedig ar ddiwedd y cyfnod, a'r alldro a ragwelir ar gyfer y flwyddyn yw tanwariant o £53k (3.71%). Mae hyn ychydig yn well na'r tanwariant o £46k yr adroddwyd arno yn chwarter 1. Disgwylir tanwariant o £10k ar Amgueddfeydd ac Oriolau a thanwariant o £30k ar y Gwasanaethau Llyfrgell. Rhagwelir hefyd y bydd incwm dros ben o £13k mewn perthynas ag Ynys Lawd. Mae'r holl arbedion effeithlonrwydd ar gyfer 2016/17 ar darged i'w cyflawni.

3.2 Gofal Cymdeithasol i Oedolion

3.2.1 Roedd gwariant ar y gwasanaeth £262k (2.4%) yn uwch na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd y cyfnod hwn, a rhagwelir y bydd gorwariant o £143k (0.64%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn yn uwch na'r gorwariant o £16k a ragwelwyd yn chwarter 1.

3.2.2 Mae'r elfennau o amrywiad yn yr alldro a ragwelir fel a ganlyn:-

- Gwasanaethau ar gyfer yr Henoed: rhagwelir gorwariant o £102k;
- Anableddau Corfforol (AC): rhagwelir gorwariant o £8k;
- Anableddau Dysgu (AD): rhagwelir gorwariant o £422k;
- Iechyd Meddwl (IM): rhagwelir gorwariant o £284k;
- Yr Uned Ddarparu: rhagwelir tanwariant o £624k; a
- Rheolaeth a Chefnogaeth: rhagwelir tanwariant o £49k.

3.2.3 Mae'r pwysau cyllidebol mwyaf arwyddocaol mewn anableddau dysgu a gwasanaethau iechyd meddwl. Fodd bynnag, mae camau adferol o fewn yr Uned Ddarparu a rheolaeth a chefnogaeth wedi gwrthbwysu llawer o'r pwysau cyllidebol hyn.

3.2.4 Mae'r rhagamcan cyllidebol wedi dirywio ers chwarter 1 yn bennaf oherwydd pwysau lleoli yn y misoedd diwethaf yn y Gwasanaethau Anableddau Dysgu a Phobl Hŷn. Fel y nodwyd uchod, tra bod nifer y lleoliadau yn parhau i leihau dros amser, mae rhai lleoliadau drutach yn y misoedd diwethaf wedi cael effaith andwyol ar y sefyllfa a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn.

3.2.5 Nod y gwasanaeth yw lleihau'r gorwariant drwy ddod ag arbedion penodol yn 2017/18 ymlaen i'r flwyddyn gyfredol. Mae arbedion wedi'u targedu ar gyfer dau unigolyn sydd wedi eu lleoli mewn lleoliadau arbenigol mewn siroedd eraill. Bydd y gwasanaeth yn parhau i reoli niferoedd y lleoliadau'n ofalus drwy banel adnoddau a gynhelir bob wythnos yn y Gwasanaethau Pobl Hŷn / Anableddau ac o fewn Gwasanaethau Anableddau Dysgu. Bydd y panelau'n chwarae rôl hanfodol wrth reoli gwariant a sicrhau bod gwasanaethau priodol a chost effeithiol lle mae hynny'n bosibl yn cael eu comisiynu.

3.2.6 Ni fydd modd cyflawni arbedion effeithlonrwydd 2016/17 yn llawn. Mae arbedion a gynlluniwyd drwy allanoli gwasanaethau mewnol byw â chymorth ac ail-dendro gwasanaethau allanol byw â chymorth yn cyfrannu dros £70k at y sefyllfa o orwariant. Mae'n annhebygol y bydd modd cyflawni £135k o arbedion yn y gyllideb yn 2016/17. Cafwyd oedi o ran cynnydd gyda'r ymarferion caffael hyn er mwyn cwblhau Adroddiad Cefnogi Pobl i ariannu prosiectau yn y dyfodol ac, yn ogystal, mae'r adran wedi ailystyried y dulliau o gyflawni arbedion yn y ddau brosiect. Mae dulliau cyflawni arbedion yn y ddau faes yn cael eu datblygu'n awr gyda'r bwriad o weithio mewn partneriaeth â darparwyr i resymoli gofal mewn prosiectau byw gyda chymorth.

3.3 Gwasanaethau Plant

3.3.1 Roedd y gwariant ar y gwasanaeth £299k (7.9%) yn uwch na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd chwarter 2 a rhagwelir y bydd gorwariant o £683k (9.18%) ar gyfer y flwyddyn ariannol yn ei chyfanrwydd. Mae hyn yn cynnwys gorwariant rhagamcanedig o £675k ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal (PDG). Mae hwn yn gynnydd sylweddol o gymharu â'r gorwariant o £297k yr adroddwyd arno yn chwarter 1.

3.3.2 Roedd y gorwariant a ragwelwyd yn cael ei achosi gan gynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yn ogystal â chynnydd yng nghost lleoliadau i ddiwallu anghenion cymhleth y plant yn ein gofal. Mae cost gofal maeth wedi cynyddu yn yr un modd oherwydd y nifer gynyddol o blant sydd yng ngofal yr Awdurdod. Mae'r galw am y gwasanaethau statudol hyn yn anodd ei reoli a gall un neu ddau o achosion cymhleth olygu cynnydd sylweddol yn y gwariant mewn cyfnod byr o amser. Fodd bynnag, yn ei gyfarfod 25 Gorffennaf, 2016 cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith ryddhau cyllid ychwanegol i'r Gwasanaethau Plant i ariannu'r tîm Trothwy Gofal. Bydd y tîm hwn yn mynd ati mewn modd ataliol i sicrhau lles plant ac mae'n anelu at ostwng nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal ar Ynys Môn. Mae £100k wedi cael ei neilltuo ar gyfer 2016/17 o gronfeydd wrth gefn a bydd £241k yn cael ei ychwanegu at gyllideb y gwasanaeth ar gyfer 2017/18 a 2018/19. Mae'r gwasanaeth yn disgwyl y bydd yn i ddechrau gweld manteision y prosiect hwn o ran osgoi costau o 2017/18 ymlaen.

3.4 Tai (Cronfa'r Cyngor)

3.4.1 Roedd y gwasanaeth wedi gwario £40k (4.6%) llai o'r gyllideb na broffiliwyd ar ddiwedd y cyfnod. Disgwylir y bydd gan y gwasanaeth danwariant bychan o £12k (1.38%) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae hyn yn welliant bychan o gymharu â'r gyllideb gytbwys yr adroddwyd arni ar ddiwedd chwarter 1. Disgwylir y bydd gan Ganolfan JE O'Toole orwariant o £28k, fodd bynnag, bydd hyn yn cael ei ariannu gan y tanwariant o £40k ar weinyddu Tai. Mae camau adferol yn cael eu cymryd i leihau costau Canolfan JE O'Toole trwy ail-leoli'r Grŵp Cefnogi Tenantiaid. Nid yw arbedion effeithlonrwydd ar gyngor lles wedi cael eu gwireddu eto oherwydd yr oedi a gafwyd mewn perthynas â chwblhau'r adolygiad allanol a fydd yn rhoi cyngor ar y model darparu mwyaf effeithlon.

3.5 Rheoleiddio a Datblygu Economaidd

3.5.1 Economaidd a Chymunedol (yn cynnwys Morwrol a Hamdden)

- 3.5.1.1** Roedd y gwasanaeth yn gyffredinol wedi gwario £150k yn llai na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd chwarter 1 (11.7%). Gellir priodoli £76k o'r tanwariant i broblemau proffilio cyllidebau grantiau ond bydd y rhain wedi eu gwario erbyn diwedd y flwyddyn. Rhagamcenir y bydd gorwariant o £17k (0.85%) yn y gwasanaeth erbyn 31 Mawrth 2017. Mae hyn yn well na'r gorwariant o £50k a ragwelwyd yn ystod Chwarter 1.
- 3.5.1.2** Rhagwelir y bydd elfen Datblygu Economaidd y Gwasanaeth â chyllideb gytbwys ar ddiwedd y flwyddyn.
- 3.5.1.3** Mae disgwyl y bydd tanwariant o £53k yn yr Adain Forwrol ar ddiwedd y flwyddyn o ganlyniad i reoli swyddi gweigion.
- 3.5.1.4** Rhagdybir y bydd gorwariant o £70k yn y gwasanaeth Hamdden ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn, yn rhannol, o ganlyniad i gau Canolfan Hamdden Caergybi yn ystod cyfnod yr haf ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol ac atgyweiriadau ar ôl difrod storm yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf sydd wedi lleihau lefel yr incwm a dderbyniwyd.

3.5.2 Rheoleiddio (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd)

- 3.5.2.1** Roedd y gwasanaeth hwn wedi gwario £112k yn llai na'r gyllideb a broffiliwyd (6.9%) ar ddiwedd y cyfnod a disgwylir tanwariant o £170k (6.65%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn yn gynydd ar y tanwariant o £110k yr adroddwyd arno yn ystod chwarter 1. Yn ogystal, amcangyfrifir y bydd incwm dros ben oddeutu £50k mewn perthynas â datblygiadau mawr a bydd yr arian hwnnw'n cael ei roi mewn cronfa wrth gefn glustnodedig i gefnogi gweithrediad datblygiadau mawr yn y dyfodol.
- 3.5.2.2** Mae'r rhan fwyaf o'r cyllidebau yn Rheoleiddio yn tanwario ac eithrio 'Planning Delivery Wales', Cefn Gwlad a'r Arfordir, Iechyd yr Amgylchedd a Safonau Masnach sydd, fe ragdybir, yn debygol o orwario rhywfaint.

3.6 Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo

3.6.1 Priffyrdd

- 3.6.1.1** Roedd y gwasanaeth wedi gwario £64k (1.5%) yn llai na'r gyllideb broffiliedig ar ddiwedd y cyfnod, ond rhagwelir y bydd wedi gwario £80k (1.21%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn yn yr un fath â'r rhagolwg yr adroddwyd arno yn ystod chwarter 1. Nid yw'r alldro rhagdybiedig hwn yn cynnwys unrhyw ragamcan mewn perthynas â'r cyllidebau gwaith gan fod y rhain yn cael eu heffeithio gan ofynion cynnal a chadw dros y gaeaf ac unrhyw ddifrod storm. Mae yna hefyd ansicrwydd ynghylch costau cludiant cyhoeddus a chostau dylunio gwaith cynnal a chadw ac, o'r herwydd, mae cyllideb gytbwys wedi cael ei rhabdybio ar gyfer y rhain.
- 3.6.1.2** Mae'r gorwariant rhagdybiedig i'w briodoli'n bennaf i'r diffyg a ragwelir mewn perthynas â chyllidebau incwm Rheoli Gwaith Cynnal a Chadw (£50k); incwm o feisydd parcio (£25k) a gorwariant o £5k mewn perthynas â Rheoli Goleuadau.

3.6.2 Gwastraff

- 3.6.2.1** Roedd y gwasanaeth gwastraff wedi gwario £68k (1.6%) yn llai na'r gyllideb broffiledig ar ddiwedd Medi 2016. Mae'r gwasanaeth yn parhau i ragweld gorwariant o £145k (2.30%) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Nid yw'r rhagamcan hwn yn cynnwys effaith y newid i gasglu gwastraff bob tair wythnos o 1 Hydref 2016 a hynny oherwydd ansicrwydd mewn perthynas â nifer y tunelli a gesglir. Bydd effaith gyllidebol o hyn yn cael ei asesu a'i adrodd arno yn ystod proses monitro'r gyllideb yn chwarter 3.
- 3.6.2.2** Mae'r costau mewn perthynas â Gorsaf Drosoglwyddo Penhesgyn yn uwch na'r gyllideb oherwydd costau asiantaeth a chostau atgyweirio a chynnal a chadw. Rhagwelir y bydd y safle yn gorwario gan £60k erbyn diwedd y flwyddyn. Mae diffyg o ran yr incwm a gasglwyd o Safle Cynhyrchu Trydan Penhesgyn a fydd, fe ragdybir, £85k yn brin o'r targed ar gyfer y flwyddyn ariannol.

3.6.3 Eiddo

- 3.6.3.1** Roedd tanwariant o £143k (25%) yn y Gwasanaethau Eiddo o gymharu â'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd y cyfnod a rhagdyir y bydd tanwariant o £115k (9.35%) ar 31 Mawrth 2017. Amcangyfrifir gorwariant o £94k ar atgyweiriadau a chynnal a chadw ac y bydd y gorwariant hwn yn cael ei wrthbwysu gan danwariant ar weithwyr (£54k), tanwariant mewn Trethi Annomestig (£89k) ac arbedion ar gyfraniadau pensiwn y cyflogwr oherwydd bod staff wedi dewis peidio ag ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn dilyn gweithredu statws sengl (£84k).

3.7 Trawsnewid

- 3.7.1** Roedd gwariant y Gwasanaeth Trawsnewid £168k (9.4%) yn uwch na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd y cyfnod, fodd bynnag, bydd llawer o'r costau hyn yn cael eu cyllido o gronfeydd wrth gefn a grantiau a glustnodwyd a fydd yn cael eu credydu i gyllideb y Gwasanaeth ar ddiwedd y flwyddyn. Rhagwelir y bydd tanwariant o £ 50k (1.42%) yn y swyddogaeth ar ddiwedd y flwyddyn sy'n sefyllfa well o gymharu â'r gyllideb gytbwys yr adroddwyd arni yn chwarter 1. Bydd gorwariant o £50k mewn TGCh yn cael ei wrthbwysu gan y tanwariant a ragamcenir yn y tîm Trawsnewid Corfforaethol (£50k) a Phartneriaeth Ynys Môn a Gwynedd (£50k).
- 3.7.1.1** Mae'r swyddogaeth TGCh yn rhagweld gorwariant o £50k fel y nodwyd uchod oherwydd costau Cydgasglu Band Eang y Sector Cyhoeddus (PSBA).
- 3.7.1.2** Mae'r swyddogaeth Adnoddau Dynol yn rhagweld cyllideb gytbwys ar gyfer y flwyddyn ariannol.

3.8 Adnoddau

- 3.8.1** Roedd gweddill cyllideb y Swyddogaeth Adnoddau yn dangos tanwariant o £6k (0.25%) erbyn diwedd y cyfnod. Rhagwelir y bydd y gorwariant o £131k (3.41%) yn y swyddogaeth erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r pwysau cyllidebol allweddol yn ymwneud â chostau staffio, costau cefnogi meddalwedd a chostau contract Gwasanaeth, sef cyfanswm o £181k. Bydd grantiau annisgwyl (£35k) ac arbedion staffio yn yr adain archwilio (£20k) o gymorth i leihau'r gorwariant net. Mae gwaith yn mynd rhagddo i leihau gwariant yn ystod ail ran y flwyddyn.

3.9 Busnes y Cyngor

3.9.1 Roedd y swyddogaeth wedi gwario £17k (2.3%) yn fwy na'r gyllideb a broffiliwyd ar 30 Medi 2016. Fodd bynnag, rhagdybir y bydd tanwariant o £62k (4.10% o'r gyllideb gros) ar gyfer y flwyddyn ariannol. Y rhesymau mwaf arwyddocaol am hyn yw tanwariant disgwylidig yn y Gwasanaethau Pwyllgorau (£30k) a phriddiannau tir yn cynhyrchu mwy o incwm (£25k) na'r disgwyl.

3.10 Costau Corfforaethol a Democrataidd

3.10.1 Roedd y gyllideb £8k yn llai na'r gyllideb broffiliedig wedi cael ei wario ar ddiwedd y cyfnod. Rhagamcenir y bydd tanwariant o £3k ar ddiwedd y flwyddyn oherwydd arbedion ar danysgrifiadau CLILC.

3.11 Rheolaeth Gorfforaethol

3.11.1 Mae'r tanwariant o £50k (13%) yn y swyddogaeth ar 30 Medi 2016 a rhagwelir tanwariant o £100k (13.85%) ar gyfer y flwyddyn ariannol oherwydd arbedion yn deillio o ailstrwythuro Rheolaeth Strategol.

4. Cyllid Corfforaethol

4.1 Disgwylir y bydd tanwariant o £339k (2.23%) ar ddiwedd y flwyddyn mewn perthynas â Chyllid Corfforaethol.

4.2 Mae'r gyllideb budd-daliadau a roddir yn cynnwys budd-daliadau tai, taliadau tai dewisol a chynllun gostyngiadau'r dreth gyngor. Amcangyfrifir y bydd tanwariant o £311k yn y gyllideb. Yr elfen arwyddocaol o hyn yw tanwariant o £540k oherwydd baich achosion sy'n llai na'r hyn a gyllidwyd amdanynt yn wreiddiol. Fodd bynnag, mae hyn yn cael ei leihau gan amcangyfrif cynnydd o £150k yn y ddarpariaeth dyledion drwg a £79k o gostau nad ydynt yn gymwys i gael cymhorthdal.

4.3 Amcangyfrifir diffyg ar y targed arbedion corfforaethol o £102k mewn perthynas â gweithio'n gallach a diswyddiadau gwirfoddol. Mae yna arbedion y gellir eu priodoli'n glir i'r prosiect. Er enghraifft, gellir credydu cau swyddfeydd yn erbyn y gyllideb hon. Fodd bynnag, mae arbedion eraill mewn perthynas â chostau gweinyddu staff a gweinyddiaeth gyffredinol yn cael eu gwireddu yng nghyllidebau'r gwasanaethau ac nad oes cyfrif amdanynt yn erbyn y targed hwn. Fodd bynnag, nid oes dim i'w ddweud na fydd y prosiect Gweithio'n Gallach yn cyflawni'r arbedion a ragwelwyd ar y cychwyn.

4.4 Mae yna ddiffyg sylweddol hefyd o ran y llog a dderbynnir ar adneuon banc yr Awdurdod (£110k), ac mae'r sefyllfa wedi gwaethygu gyda thorri'r gyfradd banc swyddogol o 0.50% i 0.25%. Mae'r gorwariannau hyn yn cael eu gwrthbwysu oherwydd mae'r costau benthyca'n is gan fod yr Awdurdod yn defnyddio ei falansau ar gyfer y rhaglen gyfalaf yn hytrach na benthyca allanol. Fodd bynnag, mae'n bosibl na fydd y benthyca mewnol hwn yn bosibl yn y dyfodol oherwydd y prosiectau cyfalaf sylweddol yn enwedig mewn perthynas â rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif.

4.5 Mae Atodiad C yn crynhoi'r sefyllfa ariannol mewn perthynas â chyllidebau wrth gefn ar 30 Medi 2016. Cafodd cyllideb ar gyfer cronfeydd wrth gefn werth £2.039m ei chymeradwyo fel rhan o gyllideb 2016/17. Mae £208k net wedi cael ei drosglwyddo i wasanaethau i ariannu prosiectau penodol neu faterion cyllidebol a gymeradwywyd gan y Swyddog Adran 151. Yn ogystal, mae £1,135k wedi'i ymrwymo o'r arian wrth gefn i ariannu costau a gymeradwywyd. Disgwylir y bydd y £656k sy'n weddill, ag eithro'r £40k arian wrth gefn ar gyfer y swydd Swyddog Datblygu'r Gweithlu, wedi cael ei wario yn llawn erbyn diwedd y flwyddyn ar yr amod y ceir y caniatâd angenrheidiol ar gyfer y defnydd o gyllidebau wrth gefn. Dylid nodi bod y gronfa wrth gefn gyffredinol o £236k wedi cael ei sefydlu i ariannu costau annisgwyl yn ystod y flwyddyn ac nid yw wedi ei ddyrannu eto. Mae'n anodd rhagweld y pwysau ar y gyllideb hon, felly, at ddibenion yr adroddiad hwn, rydym wedi rhagweld y bydd y gronfa wrth gefn gyffredinol yn cael ei defnyddio'n llawn er y bydd y sefyllfa'n cael ei hadolygu yn ystod gweddill y flwyddyn ariannol.

5. Casglu'r Dreth Gyngor

5.1 Caiff y gyllideb ar gyfer Cronfa'r Dreth Gyngor ei phennu gan ddefnyddio amcangyfrif o'r ddyled y gellir ei chasglu yn y flwyddyn gyfredol yn unig yn seiliedig ar y ffigwr a osodwyd fel sylfaen y dreth ym mis Tachwedd 2015. Nid yw'n darparu ar gyfer dyledion a gasglwyd o flynyddoedd blaenorol, addasiadau i ymrwymadau yn codi o flynyddoedd blaenorol (eithriadau, disgowntiau i bobl sengl ac ati), newidiadau i sylfaen dreth y flwyddyn gyfredol neu'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg neu amheus. Nid oes modd amcangyfrif y newidiadau hyn ac, yn anorfod, byddant yn arwain at wahaniaeth rhwng balans terfynol Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor a'r gyllideb wreiddiol. Amcangyfrifir y bydd swm gwirioneddol y Dreth Gyngor a gesglir £186k yn uwch na'r gyllideb, er fod £66k o hwn oherwydd addasiadau y flwyddyn flaenorol fel trafodwyd uchod. Ni fydd y gwaged yma'n ddigon i dalu am y cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg neu amheus, sydd, yn ôl y rhagolygon presennol, yn £384k. O'r herwydd, y rhagdybiaeth gyfredol yw y bydd diffyg o £198k (0.62%) yng Nghronfa'r Dreth Gyngor oherwydd yr angen i wneud darpariaeth ddarbodus ar gyfer dyledion drwg. Mae'r sefyllfa hon ychydig yn waeth na'r diffyg o £131k a ragwelwyd yn Ch1.

6. Arbedion Cyllideb 2016/17

6.1 Cafodd arbedion cyllidebol o £3.06m eu tynnu o gyllidebau gwasanaethau ar gyfer 2016/17 a £400k ychwanegol o arbedion o ddiswyddiadau gwirfoddol eu cadw mewn cronfa wrth gefn. Yn Atodiad Ch, ceir crynodeb o'r perfformiad disgwyliedig yn erbyn yr arbedion cyllidebol hyn ar gyfer y flwyddyn. Mae £2.507m (81.92%) o'r arbedion eisoes wedi eu cyflawni neu fe dybir y gellir eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

6.2 Ni fydd modd cyflawni £511k (16.70%) o'r targedau arbedion yn 2016/17. Mae £220k o'r rhain eisoes wedi cael eu cynnwys yn yr alldro a ragwelir ar gyfer y flwyddyn. Fodd bynnag, nid yw £291k wedi cael ei gynnwys yn y rhagolygon oherwydd diffyg gwybodaeth i asesu a fydd modd cyflawni'r arbedion hyn ai peidio. Os na fydd yr arbedion hyn yn cael eu cyflawni, yna bydd cynnydd pellach o £291k yn y gorwariant ar gyfer y flwyddyn. Er gwaethaf y ffaith na fydd modd cyflawni gwerth £511k o'r arbedion yn 2016/17, mae gwaith yn parhau i fynd rhagddo i weithredu'r cynigion ac, o ganlyniad, mae'r arbedion yn debygol o gael eu cyflawni yn 2017/18. Fodd bynnag, ni fydd modd cyflawni gwerth £42k o arbedion yn y dyfodol. Ni fydd y targed incwm £10k ar gyfer hysbysebu ar finiau yn cael ei gyflawni gan nad oes marchnad ar gyfer hyn. Yn ogystal, ni fydd £32k yn cael ei gyflawni o fewn y Gwasanaethau Plant o ganlyniad i gynnydd ofynion cyfreithiol sy'n golygu y bydd yr arbedion yn anhyfyw.

6.3 Bydd y rhan fwyaf o'r £400k (75%) o arbedion o ddiswyddiadau gwirfoddol yn cael eu cyflawni. Fodd bynnag, mae'r rhagamcan ar ddiwedd y flwyddyn yn amcangyfrif na fydd modd cyflawni £102k o'r £400k o arbedion a gynigir yn 2016/17. Wrth i staff gael eu rhyddhau, caiff strwythurau staffio eu had-drefnu ac mae angen penodi staff i'r strwythurau diwygiedig. Mewn rhai achosion, mae'r broses hon wedi cymryd mwy o amser i weithredu ac mae staff, y mae'r Cyngor wedi cytuno i'w rhyddhau, yn parhau i gael eu cyflogi gan y Cyngor.

7. Casgliad

7.1 Rhagwelir y bydd cyfanswm y gorwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2017 yn £660k (0.53%). Rhagwelir gorwariant o £801k ar gyllidebau gwasanaethau, er rhaid pwysleisio ei fod yn cynnwys nifer o orwariannau a thanwariannau. Mae'r Gwasanaethau sy'n parhau i fod dan bwysau cyllidebol yn debyg i 2015/16 (Gwasanaethau Oedolion, Gwasanaethau Plant, Gwastraff ac Adnoddau). Yn ogystal, rhagwelir gorwariant o £114k yn yr Adran Dysgu Gydol Oes. Mae Penaethiaid Gwasanaeth yn ymwybodol o'r materion ac yn gweithio i leihau lefel y gorwario ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r gorwariant ar wasanaethau'n cael ei wrthbwysu yn rhannol gan danwariant o £339k ar Gyllid Corfforaethol sydd i'w briodoli yn bennaf i danwariant ar y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor. Yn ogystal, rhagdybir y bydd diffyg o £198k mewn perthynas â chasglu'r Dreth Gyngor oherwydd y gofyniad i ddarparu ar gyfer dyledion drwg. Er bod lefel gyfredol y cronfeydd wrth gefn yn ddigonol i gwrdd â'r lefel hon o orwario, petai'n rhaid i'r Cyngor hefyd ariannu costau tâl cyfartal o'i gronfeydd wrth gefn cyffredinol, byddai'r lefel wedyn yn agos ar y lefel isaf o £5m.

7.2 Dylid nodi bod chwarter 2 yn fuan yn y flwyddyn ariannol ac nad yw eitemau megis effaith gwaith cynnal a chadw dros y gaeaf wedi cael eu cynnwys yn y rhagamcan oherwydd nid oes unrhyw wybodaeth ar gael. Gall rhagamcanion newid wrth i wybodaeth newydd ddod i'r fei. Fodd bynnag, bydd sgrwtini rheolaidd yr UDA a chamau unioni gan Benaethiaid Gwasanaeth yn helpu rheolwyr gwasanaethau i reoli'r cyllidebau y maent yn gyfrifol amdanynt.

Cyngor Sir Ynys Môn Rhagolwg Alldro 2016/17 - Chwarter 2

Atodiad B

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynyddol Wreiddiol 2016/17	Ch2 Cyllideb 2016/17 hyd yma	Ch2 Gwir Wariant a Gwariant a Glustnodwyd	Ch2 Amrywiant 2016/17	Ch2 Amcangyfrif o Wariant hyd at 31 Mawrth 2017	Ch2 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2017 (drosodd/ o dan)	Ch1 Amcangyfrif o alldro 31 Mawrth 2017 (drosodd/ o dan)	Gorwariant / (tanwariant) fel % o'r Gyllideb 2016/17 wreiddiol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	%
<u>Dysqu Gydol Oes</u>								
Delegated Schools Budget	38,422	23,289	23,289	(0)	38,422	0	0	0.00%
Addysg Ganolog	9,065	1,147	1,292	145	9,232	167	(16)	1.84%
Diwylliant	1,429	783	719	(64)	1,376	(53)	(46)	3.71%
Gwasanaethau Oedolion	22,343	10,976	11,238	262	22,486	143	16	0.64%
Gwasanaethau Plant	7,443	3,763	4,062	299	8,126	683	270	9.18%
Tai	869	875	835	(40)	857	(12)	0	1.38%
<u>Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo</u>								
Priffyrdd	6,618	4,117	4,053	(64)	6,698	80	80	1.21%
Eiddo	1,230	580	437	(143)	1,115	(115)	0	9.35%
Gwastraff	6,296	4,106	4,038	(68)	6,441	145	145	2.30%
<u>Rheoleiddio a Datblygu Economaidd</u>								
Economaidd	2,001	1,282	1,132	(150)	2,018	17	50	0.85%
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	2,555	1,617	1,505	(112)	2,385	(170)	(110)	6.65%
<u>Trawsnewid</u>								
Adnoddau Dynol	1,093	662	817	155	1,093	0	0	0.00%
TGCh	1,618	836	962	126	1,668	50	100	3.09%
Trawsnewid Corfforaethol	821	285	172	(113)	721	(100)	(100)	12.18%

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynnyddol Wreiddiol 2016/17	Ch2 Cyllideb 2016/17 hyd yma	Ch2 Gwir Wariant a Gwariant a Glustnodwyd	Ch2 Amrywiant 2016/17	Ch2 Amcangyfrif o Wariant hyd at 31 Mawrth 2017	Ch2 Amcangyfrif o Alldro 31 Mawrth 2017 (drosodd/ o dan)	Ch1 Amcangyfrif o alldro 31 Mawrth 2017 (drosodd/ o dan)	Gorwariant / (tanwariant) fel % o'r Gyllideb 2016/17 wreiddiol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	%
Adnoddau								
Adnoddau	3,843	2,383	2,377	(6)	3,974	131	131	3.41%
Busnes y Cyngor	1,512	725	743	17	1,450	(62)	(62)	4.10%
Costau Corfforaethol a Democraidaidd	948	414	406	(8)	945	(3)	(5)	0.32%
Rheolaeth Gorfforaethol	722	373	324	(50)	622	(100)	(100)	13.85%
Cyfanswm Cyllidebau'r Gwasanaeth	108,828	58,214	58,399	186	109,629	801	353	0.74%
Cyllid Corfforaethol								
Ardollau	3,194	1,597	1,598	1	3,194	0	0	0.00%
Cyllido Cyfalaf	8,302	859	859	0	8,214	(88)	(88)	1.06%
Addasiad Corfforaethol ar gyfer Dibrisiant	60	0	0	0	58	(2)	(2)	3.33%
Gostyngiadau Dewisol yn y Dreth	1,978	0	0	0	1,938	(40)	0	2.02%
Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol ac Eraill	(4,238)	0	0	0	(4,136)	102	200	2.41%
Cyllido a Defnydd o Gronfeydd Wrth Gefn	5,913	3,849	3,885	36	5,603	(311)	(228)	5.26%
Budd-daliadau a Ganiatawyd	15,209	6,305	6,342	36	14,870	(339)	(118)	2.23%
Cyllid Praeseptau								
Cyfanswm Cyllid Corfforaethol	124,037	64,519	64,742	223	124,500	462	235	0.37%
Cyfanswm Cyllideb 2016/17								
Cyllido 2016/17	(21,309)				(21,309)	0	0	0.00%
Trethi Cenedlaethol Annomestig	(32,109)				(31,912)	198	131	0.62%
Y Dreth Gyngor	(70,619)				(70,619)	0	0	0.00%
Grant Cymorth Refeniw	(124,037)				(123,840)	198	131	0.16%
Cyfanswm Cyllid 2016/17	(0)				660	660	366	0.53%

Atodiad C

Crynodeb o Sefyllfa Ariannol y Cronfeydd wrth Gefn ar gyfer 2016/17 fel yr oedd yn Chwarter 2

	Cyllideb Wreiddiol	Trosglwyddiadau	Cyllideb Ddiwygiedig	Ymrwymwyd hyd yma (26/10/16)	Y swm sydd heb ei ymrwymo ar hyn o bryd
	£	£	£	£	
Gwella	400,000.00	-104,730.00	295,270.00	295,270.00	0.00
Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol	317,927.00	73,680.00	391,607.00	155,000.00	236,607.00
Tâl a Graddfeydd	500,000.00	-81,235.00	418,765.00	0.00	418,765.00
Cost Newid	136,000.00	-95,570.00	40,430.00	0.00	40,430.00
Trethi Cenedlaethol Annomestig (gan ganiatáu ar gyfer disgownt)	60,000.00	0.00	60,000.00	60,000.00	0.00
Cronfeydd wrth Gefn wedi eu Clustnodi	625,000.00	0.00	625,000.00	625,000.00	0.00
Cyfanswm y Cronfeydd wrth gefn	2,038,927.00	-207,855.00	1,831,072.00	1,135,270.00	695,802.00

Crynodeb o'r Perfformiad a Ragamcenir mewn perthynas â chyflawni Arbedion yng Nghyllideb 2016/17 – Chwarter 2

Gwasanaeth / Swyddogaeth	Arbedion Cyllidebol 2016/17 £000	Modd eu cyflawni yn 2016/17 £000	Posibilrwydd na fydd modd eu cyflawni yn 2016/17 £000	Dim modd eu cyflawni o gwbl £000	Sylwadau
Dysgu Gydol Oes	1,308	1,308	-	-	
Rheoleiddio a Datblygu Economaidd	258	245	13	-	Dim modd cyflawni £13k yn 2016/17 ond bydd yn cael ei gyllido yn ystod y flwyddyn o danwariant mewn rhannau eraill o'r gwasanaeth.
Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo	730	409	311	10	Dim modd cyflawni £30k, gellir cyllido £16k o danwariant mewn mannau eraill. Anodd asesu a fydd modd cyflawni £291k tan y gaeaf. Ni fydd modd sicrhau £10k ar gyfer hysbysebu ar finiau oherwydd nid oes marchnad ar gyfer hyn.
Gwasanaethau Oedolion	335	200	135	-	£107k yn anodd ei gyflawni yn ystod 2016/17 oherwydd prosesau adolygu ac ymgynghori.
Gwasanaethau Plant	143	96	15	32	Ni fydd modd cyflawni £32k oherwydd newid yn y gyfraith, efallai y bydd modd ei gyflawni o 2017/18.
Tai	74	37	37	-	£37k yn dibynnu ar gyngor ymgynghorwyr er ei fod wedi cael ei gyllido o danwariannau eraill yn y gwasanaeth yn 2016/17.
Trawsnewid	4	4	-	-	
Busnes y Cyngor	56	56	-	-	
Adnoddau	72	72	-	-	
Partneriaeth Ynys Môn a Gwynedd	80	80	-	-	
Cyfanswm	3,060	2,507	511	42	